Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)
http://ednet.kku.ac.th/edujournal

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ

Administration Based on Good Governance Organizational Commitment of Teachers Affecting of Quality School Under The Khon Kaen Provincial Administrative Organization School

สายัน พับพิมพ์สัย[1*] ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข[2]

Sayan Pubpimsai[1*] and Thanomwan Prasertcharoensuk[2]

[1] นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Educational Program in Education administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

[2] รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Associate Professor, Department of Educational administrational, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและ 3) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและความผูกพันต่อองค์การของครูที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือครู จำนวน 274 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 19 โรงเรียน โดยใช้ตารางการกำหนดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่ม สัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.951 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความมีส่วนร่วมและด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ด้านความคุ้มค่า

2. ความผูกพันต่อองค์การของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน รองลงมาคือความผูกพันด้านความรู้สึกและด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์การ

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและความผูกพันต่อองค์การของครูส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบและความผูกพันต่อองค์การด้านความรู้สึกซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.788 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 61.50 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามวิธี Stepwise ได้ดังนี้

*Corresponding author. Tel.: Mobile +66 (0)905858553

Email address: anfieldsafin@gmail.com

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ(Unstantdardized Score)

$$Y= 0.484+0.285 (x_4) ** + 0.266 (x_6) ** + 0.143 (x_8) ** + 0.173 (x_5) **$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Stantdardized Score)

$$Z(Y) = .295Z(x_4) ** + .279 Z(x_6) ** + .174Z (x_8) ** + .180 Z (x_5) **$$

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล, ความผูกพันต่อองค์การโรงเรียนคุณภาพ

Abstract

The objective of this research were to 1) To study administration based on good governance principlesof School Administrators 2) To study based on commitment of teachers 3) To study Administration base on Good Governance of School Administrators Affiliation with School of Teachers Effecting of Quality School under the Khon Kaen Provincial Administrative Organization School. Sampling group for the research was 274 teachers, specified by Krejcie and Morgan sample size table and random the sample by sample random sampling. Research instrument was the questionnaire with the reliability coefficient of 0.951. The statistical data was analyzed using ready-to-use computer program to search for percentage, mean, standard deviation and correlation coefficient. The regression equation was created for predicting the dependent variables through the method of stepwise multiple regression analysis.

Research findings were as follows;

1. The administration based on good governance principlesof School Administrators, as a whole and particular aspect were in “high” level, ranking in order from highest to last: the Participation Principle and the Cost-effectiveness and Efficiency.

2. The commitment of teachers as a whole aspect was in “high” level. Considering each aspect, found that the affiliation with school of teachers was in “highest” level, ranking in order from high to low: Normative Commitment. Affective Commitment, and Continuance Commitment.

3. The four administration based on good governance principles of School Administrators and commitment of teachers that could predict the Quality School having a Participation (x_4), the Cost-effectiveness and Efficiency (x_6), the Accountability Principle ($x_5$and the Affective Commitment (x_8). The value of multiple correlation coefficient was 0.788and the coefficient of prediction capability was at 61.50 % with statistical significance at the 0.01 level. These could be formed as the regression equation base on regression coefficient of predictors as follows;

The Prediction Equation of Unstandardized Score

$$Y= 0.484+0.285 (x_4) ** + 0.266 (x_6) ** + 0.143 (x_8) ** + 0.173 (x_5) **$$

The Prediction Equation of standardized Score

$$Z(Y) = .295Z(x_4) ** + .279 Z(x_6) ** + .174Z (x_8) ** + .180 Z (x_5) **$$

Keywords: Administration based on good governance, commitment of teachers, Quality School

บทนำ

วิวัฒนาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐและเอกชนเกิดความไม่สอดคล้องและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในขณะเดียวกัน การบริหารจัดการที่ดีจากต่างประเทศได้แพร่หลายเข้าสู่สังคมไทย โดยนักวิชาการ นักพัฒนาต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้ไปในทิศทางเดียวกัน ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่ยึดหลัก“ธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการ

ในทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษาบรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เป็นนิติบุคคลนอกจากนี้แล้วยังต้องยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

สถานศึกษาจึงเป็นองค์การระดับหน่วยปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูเป็นบุคคลที่เป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา การบรรลุเป้าหมายครูจำต้องมีขวัญกำลังใจมีแรงจูงใจมีความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อเป้าหมายขององค์การพร้อมที่จะทุ่มเททำงานเพื่อองค์การ ดังนั้นความผูกพันต่อองค์การจึงมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในการทำหน้าที่ของครูซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Street (1997 อ้างใน กชพร ชาวท่าโขลง, 2550) ที่กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นตัวทำนายอัตราการลาออกได้ดีกว่าความพึงพอใจในงาน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นถือว่าเป็นองค์การทางการศึกษาหรือหน่วยงานของสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กเยาวชนและประชาชนชาวไทยให้มีศักยภาพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกปัจจุบัน สำนักการศึกษา จึงได้กำหนดกลยุทธ์เป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจและใช้เทคนิควิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และจากข้อมูลการขอโอนย้ายของข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในแต่ละปีมีจำนวนมากทำให้ต้นสังกัดขาดบุคลากรและต้องเปิดสอบและจัดหาครูอัตราจ้างมาสอนแทนนั้นการโอนย้ายทำให้มีปัญหาในองค์การซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในรูปของการดำเนินการ หรือการบริหารงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นยังขาดสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวข้างต้นและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการเพื่อทำให้บุคลากรมีความรักความผูกพันต่อองค์การซึ่งจะทำให้บุคลากรจะยังคงทำงานอยู่กับองค์การ

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะบุคลากรในสังกัด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารความผูกพันต่อองค์การของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นซึ่งจะส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการทำงานของ สำนักการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่เอื้อต่อการบริหารงานในสถานศึกษา เอื้อต่อการสร้างให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการนำพาองค์การบรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่ตั้งไว้ให้สำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและความผูกพันต่อองค์การของครูที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือครูจำนวน 229 คนได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ทั้งหมด จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 19 โรงเรียน โดยใช้ตารางการกำหนดตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แต่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็นจำนวน 274 คน เพื่อความคลอบคลุมของกลุ่มประชากร

2. **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย**

2.1 ตัวแปรต้น คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลยึดตามกรอบแนวคิดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542) ประกอบด้วย 6 ด้านดังนี้

1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า และตัวแปรต้นด้านความผูกพันต่อองค์การยึดตามกรอบแนวคิด Greenberg (1997) และ Allen and Meyer (1990) ประกอบด้วย 3 ด้านคือ 3 ด้านดังนี้ 7) ด้านการคงอยู่ 8) ด้านความรู้สึกและ 9) ด้านบรรทัดฐาน

2.2 ตัวแปรตามคือ โรงเรียนคุณภาพยึดตามกรอบแนวคิดขอ อำรุง จันทวานิช (2547), Simon (1995) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) การมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน 2) การมีมาตรฐานและความคาดหวังระดับสูงเพื่อนักเรียนทุกคน 3) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน 4) การนิเทศและกำกับติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 5) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ 6) การมีเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ 7) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

3. **รูปแบบการวิจัย**

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและความผูกพันต่อองค์การของครูที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย เพื่อบรรยายสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย เพื่อบรรยายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและความผูกพันต่อองค์การใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และในการวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficant) และการวิเคราะห์การถดถอยพหูคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ความผูกพันต่อองค์การของครูกับโรงเรียนคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับโรงเรียนคุณภาพลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานขอหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้จัดส่งที่ตู้รับหนังสือของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามตามเกณฑ์ประเมิน แก่ผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 274 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

สรุปและอภิปรายผล

1. **สรุปผลการวิจัย**

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านนิติธรรม	4.30	0.51	มาก
2. ด้านคุณธรรม	4.32	0.55	มาก
3. ด้านความโปร่งใส	4.31	0.51	มาก
4. ด้านความมีส่วนร่วม	4.35	0.49	มาก
5. ด้านความรับผิดชอบ	4.33	0.50	มาก
6. ด้านความคุ้มค่า	4.28	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.32**	**0.44**	**มาก**

2) ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์การของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นประกอบด้วย 3 ด้านดังแสดงในตารางที่ 2

ความผูกพันต่อองค์การของครู	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านการคงอยู่กับองค์การ	4.17	0.62	มาก
2.ด้านความรู้สึก	4.34	0.58	มาก
3.ด้านบรรทัดฐาน	4.40	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.30**	**0.53**	**มาก**

3) ผลการวิเคราะห์ระดับโรงเรียนคุณภาพประกอบด้วย 7 ด้านดังแสดงในตารางที่ 3

โรงเรียนคุณภาพ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน	4.31	0.55	มาก
2. การมีมาตรฐานและความคาดหวังดับสูงเพื่อนักเรียนทุกคน	4.34	0.82	มาก
3. หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน	4.23	0.55	มาก
4. การนิเทศและกำกับติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.22	0.55	มาก
5.การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ	4.27	0.54	มาก
6. การมีเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.21	0.59	มาก
7. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี	4.02	0.85	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.23**	**0.48**	**มาก**

4) การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพพบว่าจากตัวแปรต้นทั้งหมด 9 ตัวมีตัวแปรที่ทดสอบแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 4 ตัวแปรคือตัวแปรต้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การทั้ง4 ด้านคือหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านความรู้สึก จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.788 (R=0.788) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 61.5 (R^2=0.615) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพมากที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ด้านความรู้สึก และด้านหลักความรับผิดชอบโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.298, 0.279, 0.174 และ 0.180 ตามลำดับ

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า โดยรวมแล้วข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และพบว่าหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยลำดับแรกผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีลักษณะของนักบริหารการศึกษามืออาชีพที่มีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาเพราะหลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา (Good Governance) การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม ทางการศึกษานับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาฯ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหน่วยงานทางการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบมีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น

2.2 ความผูกพันต่อองค์การของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

จากผลการศึกษาความผูกพันต่อองค์การของครูพบว่าความผูกพันด้านบรรทัดฐานมีภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรกที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความผูกพันด้านบรรทัดฐานมีประสิทธิผลขององค์การด้านความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจครูได้ตระหนักถึงข้อนี้เป็นอย่างดี จึงทำให้ข้าราชการทุกคนต้องมีคุณสมบัติ อาทิเป็นผู้มีอุดมการณ์และความรักต่อองค์การมีความขยันหมั่นเพียรเป็นผู้ไม่หวังผลตอบแทนและไม่เห็นแก่อามิสสินจ้างเป็นต้น สอดคล้องกับ

แนวคิดของสุดารัตน์ จอมคำสิงห์ (2552) พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมีความเชื่อถือ ยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามปฏิบัติงานเพื่อองค์การทั้งยังปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงความเป็นสมาชิกองค์การ

2.3 โรงเรียนคุณภาพ

ผลวิจัยพบว่าระดับโรงเรียนคุณภาพในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีความคาดหวังมาตรฐานและความคาดหวังสูงเพื่อนักเรียนทุกคนทั้งนี้การที่สถานศึกษากำหนดมาตรฐานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ระดับสูงและมีการกำหนดหลักสูตรที่เข้มข้นมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถให้นักเรียนรวมทั้งการให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีอุปสรรคในการเรียนรู้ มีการสื่อสารความคาดหวังให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ ก็เพื่อพัฒนานักเรียนให้ เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ครู ผู้บริหารสถานศึกษา จัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ*สอดคล้องกับอำรุง จันทวานิช (2547) ที่ศึกษาองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนคุณภาพ พบว่าหนึ่งใน 14 องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ คือ การให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูจะต้องปฏิบัติและจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและความผูกพันต่อองค์การ จำนวน 4 ด้านที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพคือ หลักการมีส่วนร่วมหลักความคุ้มค่า ด้านความรู้สึก และด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าเมื่อนำตัวแปรต้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การทั้ง 4 ด้านจากทั้งหมด 9 ด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.788 (R=0.788) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 62 (R^2=0.620) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพมากที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วมทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา (Good Governance) การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมทางการศึกษานับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหน่วยงานทางการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพราะทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามีส่วนร่วม ในความรับผิดชอบเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุไว้ใน ข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่ระบุไว้ในข้อย่อย 4.2 ว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญโดยเฉพาะ**หลักการมีส่วนร่วม** เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่ส่วนสาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

1.2 ความผูกพันต่อองค์การของครูด้านการคงอยู่กับองค์การมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างเสริมทัศนคติให้ครูมีความภาคภูมิใจในโรงเรียน ส่งเสริมความก้าวหน้าของครูและความเป็นครูมืออาชีพ มีสวัสดิการและค่าตอบแทนที่ดีในการปฏิบัติงาน

1.3 โรงเรียนคุณภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการร่วมดำเนินการกับสถานศึกษา ร่วมคิด ร่วมทำ ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมโดยการลดขั้นตอนในการเข้าถึงรวมทั้งลดระเบียบลำดับขั้นในการปฏิบัติงาน

1.4 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การทั้ง 4 ด้านคือหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบและ ด้านความรู้สึก ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ ดังนั้นโรงเรียนควรพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลความผูกพันต่อองค์การทั้ง 4 ด้าน โดยกำหนดเป็นนโยบายหรือยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้บริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกันและต่างกันว่าส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกันและต่างกันว่าส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพแตกต่างกันอย่างไร

2.3 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (Path Analysis) ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามทั้งในด้านขนาดและทิศทางที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทำให้ได้ข้อค้นพบที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

[1] Chawthaklong Kh.Organizational Commitment of Employees of the Songpheenong district in the province of Suphan Buri. An Independent Study Report. Master's degree in Public Administration. Department of Local Government. College of Local Administration, Khon Kaen University. (2550)(in Thai)

[2] Jhomkhamsingha Su. The engagement of personnel Except. Master Thesis Master of Education. The field of educational research. Ramkhamhaeng University. (2552) (in Thai)

[3] The Civil Service Commission. Regulations of the Office of the Prime Minister to build good governance and social Bangkok 2542. Office of the Civil Service Commission. (2542). (in Thai)

[4] Chantavanich Am. (2547). Guidelines for the management and development of quality education to the school. Bangkok. Policy and Education. (2547).(in Thai)

[5] Allen, N.J. & Meyer.J.P.. The measurement and antecedent of affective, Continuance and normative commitment to the organization, Jornal of Occupational Phychology (1990) 64:1-18 (in English)